

unius esse substantiae: quia Pater et Filius et Spiritus sanctus una est substantia; nam —804 substantia dicitur, quia subsistit. Ideo Graeci solent dicere de Deo: una usia, tres ypostases^a, id est una substantia, tres subsistentiae^b: quod beato Hieronimo¹ non placuit, melius esse dicendum arbitratus latino eloquio: una substantia, tres personae. Dicuntur
 5 enim^c usitato nomine divitiae substantiae, sicut de prodigo legitur in evangelio: 'Dissi- Luc. 15, 13. pavit substantiam suam', id est divitias. Naturam vero Dei libera voce dicimus, quia omnis natura natura est, et maxime illa, quae sola vera est natura, quia semper est, quod est, quia nullatenus de ea natura, qua semper est, mutabilis est in aliam quamlibet naturam: quod sepius in libris catholicorum patrum invenitur, patrem et filium
 10 et spiritum sanctum unius esse naturae.

Hoc vero, quod vos legisse dicitis dictum in opusculis sancti Augustini, quod Deus nec necessitate, nec voluntate Filium genuisset, sed natura: bene arbitramur dictum, quod natura Pater genuisset Filium, quia eiusdem naturae est Pater et Filius, non necessitate, nec voluntate: quod quendam hereticum impie interrogare legimus²
 15 christianum, utrum Deus Filium volens an^d nolens genuisset? ut, si diceret nolens: necessitas in Deum caderet; si vero volens diceret, statim responderet voluntatis esse Filium, non naturae. At christianus vigilantissime vicissim quaesivit ab eo, utrum Deus pater volens an nolens sit Deus? ut si responderet nolens, sequeretur miseria necessitatis, quam de Deo credere magna insania est; si autem diceret volens,
 20 responderetur ei: Ergo et ipse voluntate sua Deus est, non natura. Quid ergo restabat, nisi ut obmutesceret^e, et sua interrogatione obligatum insolubili^f vinculo se videret? Igitur Deus natura est Deus, et Filius natura est Filius, et Spiritus sanctus natura est Spiritus sanctus, et est una natura horum trium, sicut una est essentia, et una omnipotentia, et una divinitas.

25 Ceterum pro diversis eventibus multae sunt tribulationes fidelium, et unaquaeque cf. Ps. 33, 20. persona temptationibus subiacet in hoc mundo, quia exilium est, ubi vivimus, non patria; admonent enim nos hae molestiae temptationum patriam quaerere et quietam vitam, quae nullatenus hic inveniri poterit, nisi in spe aeternae quietis viventi^g.

269.

Alcvinus Elegio episcopo et fratribus eius de mutua caritate et vita angelica scribit.
 30 *Pipinum filium de emendatione morum admonitum vult.* —804.

Cod. Bruxell. 5354 saec. IX. f. 7^v quond. conventus Sigeberg.; quem descripserunt Bethmann et Jaffé. Edd. Nolte, L'avenir catholique du 17. juin 1869 p. 233, Biblioth. de l'école des chartes XXXI, 257 a. 1870, J 265.

35 SANCTISSIMO PATRI ELEGIO EPISCOPO¹ CUM OMNIBUS SANCTAE CONVERSATIONIS FRATRIBUS HUMILIS LEVITA ALCHVINUS SALUTEM.

Olim vestra beatissima caritas benigne nos suscepit et perdonavit nobis assidua sanctorum apud se orationum suffragia. In quibus fiduciam habens magnam, vobis has dirigere litterulas curavi ad renovandam pristinae promissionis fraternitatem; optans, ut vel unus ex vobis in vinculo caritatis fieri merear. Et dum omnibus in

40 ^a) ypostasis C. ^b) subsistentias C. ^c) etiam corr. Froben. ^d) ac C. ^e) omutesceret C. ^f) insolubile C. ^g) Explicit add. C.

1) ep. 15 ad Damas. pap. (Opp. I, 38): Si quis autem hypostasim, usian intelligens, non in tribus personis unam hypostasim dicit, alienus a Christo est. 2) apud Augustinum De trinit. l. XV c. 20 § 38 (Opp. VIII, 994): Acute sane quidam respondit haeretico versutissime interroganti, utrum etc. ut
 45 supra, ubi nonnulla verba mutata sunt — insolubili vinculo se videret. 3) Cuiusnam sedis Elegius episcopus fuerit, ignoro; ad regnum Francorum eum pertinuisse ex nomine Pipini conicere licet.